

MPSC Law Optional Syllabus in Marathi

एमपीएससी मुख्य कायदा पर्यायी पेपर 1-

पेपर-1 (विषय कोड 1033)		
1. घटनात्मक आणि प्रशासकीय कायदा	संविधान आणि संविधानवाद: संविधानाची विशिष्ट वैशिष्ट्ये.	
	मूलभूत हक्क-जनहित याचिका; कायदेशीर मदत; विधी सेवा प्राधिकरण.	
	मूलभूत अधिकार, मार्गदर्शक तत्त्वे आणि मूलभूत कर्तव्ये यांच्यातील संबंध.	
	राष्ट्रपतीचे घटनात्मक स्थान आणि मंत्रीपरिषदेची संबंध.	
	राज्यपाल आणि त्याचे अधिकार.	
	सर्वोच्च न्यायालय आणि उच्च न्यायालये: नियुक्ती आणि बदली. अधिकार, कार्ये आणि अधिकार क्षेत्र.	
	केंद्र, राज्ये आणि स्थानिक स्वराज्य संस्था: केंद्र आणि राज्यांमध्ये विधायी अधिकारांचे वितरण. स्थानिक स्वराज्य संस्था. केंद्र, राज्य आणि स्थानिक स्वराज्य संस्थांमधील प्रशासकीय संबंध. प्रख्यात डोमेन-राज्य मालमत्ता-सामान्य मालमत्ता-समुदाय मालमत्ता.	
	विधान शक्ती, विशेषाधिकार आणि प्रतिकारशक्ती.	
	केंद्र आणि राज्यांच्या अंतर्गत सेवा: भर्ती आणि सेवांच्या अटी; घटनात्मक सुरक्षा उपाय; प्रशासकीय न्यायाधिकरण. केंद्रीय लोकसेवा आयोग आणि राज्य लोकसेवा आयोग - शक्ती आणि कार्ये. निवडणूक आयोग-शक्ती आणि कार्ये.	
	आणीबाणीच्या तरतुदी.	
	घटनादुरुस्ती.	
	नैसर्गिक न्याय-उभरती प्रवृत्ती आणि न्यायिक दृष्टिकोनाचे तत्त्व.	
	प्रतिनिधी कायदे आणि त्याची घटनात्मकता. अधिकारांचे पृथक्करण आणि घटनात्मक शासन. प्रशासकीय कारवाईचा न्यायिक आढावा.	
	1. आंतरराष्ट्रीय कायदा	आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे स्वरूप आणि व्याख्या.
		आंतरराष्ट्रीय कायदा आणि नगरपालिका कायदा यांच्यातील संबंध.
राज्य मान्यता आणि राज्य उत्तराधिकार.		
समुद्राचा कायदा: अंतर्देशीय जल, प्रादेशिक समुद्र, संलग्न क्षेत्र, महाद्वीपीय शेल्फ, अनन्य आर्थिक क्षेत्र आणि उच्च समुद्र.		
व्यक्ती: राष्ट्रीयत्व, राज्यहीनता; मानवी हक्क आणि त्यांच्या अंमलबजावणीसाठी उपलब्ध कार्यपद्धती. राज्यांचे प्रादेशिक अधिकार क्षेत्र, प्रत्यार्पण आणि आश्रय.		

करार: निर्मिती, अर्ज, समाप्ती आणि आरक्षण.
युनायटेड नेशन्स: त्याचे प्रमुख अवयव, शक्ती आणि कार्ये आणि सुधारणा.
वाद-विवादांचा शांततापूर्ण निपटारा.
सक्तीचा कायदेशीर मार्ग: आक्रमकता, स्व-संरक्षण, हस्तक्षेप.
आंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायद्याची मूलभूत तत्त्वे- आंतरराष्ट्रीय अधिवेशने आणि समकालीन घडामोडी.
अण्वस्त्रांच्या वापराची कायदेशीरता; अण्वस्त्रांच्या चाचणीवर बंदी; आण्विक अप्रसार करार, CTST.
आंतरराष्ट्रीय दहशतवाद, राज्य प्रायोजित दहशतवाद, अपहरण, आंतरराष्ट्रीय गुन्हेगारी न्यायालय.
नवीन आंतरराष्ट्रीय आर्थिक व्यवस्था आणि चलनविषयक कायदा: WTO, TRIPS, GATT, IMF, World Bank.
मानवी पर्यावरणाचे संरक्षण आणि सुधारणा: आंतरराष्ट्रीय प्रयत्न.

एमपीएससी मुख्य कायदा पर्यायी पेपर २-

पेपर II (विषय कोड 1034)	
1. गुन्हांचा कायदा	फौजदारी उत्तरदायित्वाची सामान्य तत्त्वे: मेन्स रिया आणि अॅक्टस रिअस, वैधानिक गुन्हांमध्ये मेन्स रिया. फाशीची शिक्षा रद्द करण्यासाठी शिक्षेचे प्रकार आणि उदयोन्मुख ट्रेंड. तयारी आणि गुन्हेगारी प्रयत्न. सामान्य अपवाद. संयुक्त आणि रचनात्मक दायित्व. प्रलोभन. गुन्हेगारी कट. राज्याविरुद्ध गुन्हे. सार्वजनिक शांतता विरुद्ध गुन्हे. मानवी शरीरावर गुन्हे. मालमत्तेविरुद्ध गुन्हे. महिलांवरील गुन्हे. बदनामी. भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा, 1988. नागरी हक्क संरक्षण कायदा, 1955 आणि त्यानंतरच्या विधायी घडामोडी. प्ली बार्गेनिंग.
2. टॉर्ट्सचा कायदा	निसर्ग आणि व्याख्या. दोष आणि कठोर उत्तरदायित्वावर आधारित दायित्व; पूर्ण दायित्व. राज्य उत्तरदायित्वासह विषम उत्तरदायित्व. सामान्य बचाव. संयुक्त टॉर्ट फेसर्स.

	उपाय. निष्काळजीपणा. बदनामी. उपद्रव. षडयंत्र. खोटा तुरुंगवास. दुर्भावनापूर्ण खटला. ग्राहक संरक्षण कायदा, 1986.
3. करार आणि मर्केटाइल कायदा	करार/ई-कराराचे स्वरूप आणि निर्मिती. मुक्त संमतीचे उल्लंघन करणारे घटक. निरर्थक, रद्द करण्यायोग्य, बेकायदेशीर आणि लागू न होणारे करार. कराराचे कार्यप्रदर्शन आणि निर्वहन. अर्ध-करार. कराराच्या उल्लंघनाचे परिणाम. नुकसानभरपाई, हमी आणि विमा करार. एजन्सीचा करार. वस्तुंची विक्री आणि भाड्याने खरेदी. भागीदारीची निर्मिती आणि विघटन. निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट्स ऍक्ट, 1881. लवाद आणि सामंजस्य कायदा, 1996. मानक फॉर्म करार.
4. समकालीन कायदेशीर विकास	जनहित याचिका. बौद्धिक संपदा हक्क-संकल्पना, प्रकार/संभाव्य. सायबर कायदांसह माहिती तंत्रज्ञान कायदा - संकल्पना, उद्देश/संभाव्य. स्पर्धा कायदा - संकल्पना, उद्देश/संभाव्य. पर्यायी विवाद निराकरण-संकल्पना, प्रकार/संभाव्य. पर्यावरण कायदाशी संबंधित प्रमुख कायदे. माहिती अधिकार कायदा. माध्यमांद्वारे चाचणी.